

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Főntéza 132. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

egész évre ..... 4 frt
fél évre ..... 2 " "
3 hónap ..... 1 " "

Egyes szám ára 10 kr.

HALASI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP.

KIADÓHIVATAL:

Főntéza 132. sz.

HIRDETÉSEK DÍJA:

Három hasábos pétfőtor 5 kr
Kis Hirdetében egy szó 2 kr.

A hirdető fél nevével ellátott hirdetéseknek külön 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Az úticsinálás.

A vasuti bizottság e hó 11-én vasárnap délelőtt ismét ülést tart a végből, hogy végre valami megállapodásra jusson az indóházhoz vivő ut kikövezése tárgyában.

Ujabbán úgy tapasztaltuk, hogy a közhangulat meglehetősen ellene fordult az egész úticsinálásnak, úgy annyira, hogy annak veszélye forog fenn, hogy az egészből nem lesz semmi. Vannak sokan, akik fölösleges kiadásnak tartják az ut megkészítésére fordítandó összeget, — mivel a kérdéses útvonal egyáltalán nincs oly rossz állapotban, hogy végképen járhatlan lenne. Mások azt hangoztatják, hogy az erre szükséges összeget más előbbvaló célokra is lehetne fordítani.

Mi részünkről az ut kikövezését oly kiváló fontosságu és életbevágó kérdésnek tartjuk a városra nézve, hogy szükségesnek véljük a mellett hátrahagyott állást foglalni, még az esetben is, ha a közönség nagyobb része más véleményen volna.

Igaz, hogy az ut csaknem az egész télen át járható volt, de a múlt őszi esős idő már megmutatta, hogy milyemé fog válni ez ut és főleg az utca állandó nedves időjárás mellett akkor, ha a forgalom a mostaninál sokkal nagyobb mérveket ölt. A forgalom pedig, ismerve a halasi nép életrealóságát, mindenesetre növekedni fog folyton s meg vagyunk győződve róla, hogy ha most elmarad az úticsinálás, később, ha majd a közönség a maga kárán okul, tetemesebb áldozat mellett is rákényszeredik e munkálat végrehajtására.

Az ut járhatatlanságának első és legközvetlenebb következménye a termények árán fog mutatkozni. És pedig nem csak a gabonán, hanem mindazon czikkeken, melyeket innét tova szállítanak. Földünk természetét figyelembe véve, biztosra vehetjük, hogy rövid néhány év múlva Halas a gyümölcsből és kerti veteményből sokkal nagyobb mennyiséget fog elárulítani, mint gabonából. E czikkek ára pedig, melyeknek sulya és térfogata egyenlő érték mellett sokkal nagyobb

mint a gabonáé, sokkal inkább megérzi a szállítás nehézségeit. Azonkívül nem szabad felednünk, hogy Halasnak e czikkeken versenyezni kell a szomszéd városokkal: Kecskeméttel, N.-Kőrössel, Félégllyázzal, a melyek pedig ma már mind jó uton vihethet portékákat a vasutig s így olcsóbb áron is lesznek képesek azt adhatni, mint mi.

Városunknak és közönségének igen fontos érdekei parancsolják tehát ez ut jó karba helyezését. És pedig sietünk kiemelni azt, hogy egyáltalában nem elég ez utvonalat fél vagy negyed-rész hosszban kiépíteni. Ha az ut az indóháztól csak a város széleig készítenék el, akkor csakugyan nem érné meg a reá fordított költséget s egyáltalán oly kevés haszna volna, hogy ilyen szándék mellett voltaképen jobb lenne hozzá sem fogni. A kereskedő a piacon veszi meg az árut s ha onnét az ut 3/4 részén sárban kell azt kivonszolatnia a vasutig, akkor a temető árka melletti csinált ut valóban nem sokat változtat már a dolgon.

Az ut tehát, ha egyáltalán kiépít-

TÁRCZA.

A halasi takács ezéh emléktárgyal.

Füves János takács mester ur, társai nevében, folyó márczius hó 6-án, regiségtáruink birtokába s annak megörzésébe átadta az ujjab ipartörvények életbeléptetése által felosztott becsületos nemes takács ezéhek vagyonát képező következő tárgyakat:

1. Bőrkötésben, arany nyomással díszített könyvben „A privilegiált Kis Kun Halas mező városában lakos Takács Czéh-béli ifjú társaságnak Artikulusai, melyeket czéh-beli mesterei, ugymint akkori czéh-mester Orbán Ferencz, atya mester Péter István, hejáró mester Beretzki Pál, Kaszás Mihály, Molnár István, Vég János és a több mesteremberek dicsőségessenn uralkodó Mária-Terézia apostoli felséges koronás király asszonyunktól ki nyert Privilegiumnak erejével írásban kiattak, a végre, hogy azok által ki ki maga kötelességet megtanulhassa: és életét azok szerént szabni tartozzon. Költ privilegiált Kis Kun Halason, Szent András-havának tizedik napján, 1781-dik esztendő-ben.”

2. Meggyaszin bársony kötésben, függő pecséttel ellátva s bádóg szelenczében gondosan megörizve „I Ferencz császár és apostoli királynak 1817-ben kiadott kegyelmes királyi privilegiuma.”

3. Fára erősített pecsétnyomó, festék nyomásra használás végett: ezífrázott körszéllel, közepében egy hal, ennek két oldalán a takácsok jelvénye, a vetelő: körirata: K. K. HALAS. V; B: TAKATS. C; P.

4. Vas nyéllel ellátott 48 mm. átmérőjű pecsétnyomó: közepében 3 paizs, a felső paizsban a birodalmi jelvény, a középső s; az alatt egyik paizsban az ország czimere, má-

sikban a czéh jelvénye: három, oldalt egymással érülköző vetelő: körirata: * KIS * KVN * HALASI * NEMES * TAKACS * CZEH * PECSETI * 17 * 80

5. Kis-pecsétnyomó, hivatalos levelezésekhez: csillagos korona alatt két oroslán által tartott paizs, 3 vetelőből alakitva, a paizs alatt 3 lilium, az oroslánok feje felett: K H T C

6. A czéh ládája, az alakulás idejéből, magassága 20, hossza 24, szélessége 17 cm., oldalai ékes ezífrázatokkal vannak ellátva, toronyosuló tetején külön láda fiók, külön kuleszal, a jegyző irományai befogadására; a láda alsó részében pedig egy titkos fiók van, erős és mesterséges vasalással, sarok vasak helyett toló szerkezetű kinyitására van készítve.

7. A czéh táblája, a láda ezífrázatával egyező alakú, az irat befogadására használt üreg rézlemezszel van borítva.

8. Öt db. félbörbe kötött könyv, a czéh számadásait, végzéseit a tagok névsorát magában foglaló laistromok és protucolumok; továbbá próbb füzetek, különféle irományok és a remekeléshez használt mintázatok.

Az átvett könyvek egyikéből érdekesnek tartom közleni a következő jegyzőkönyvi pontot, mely költ 1841. december 12-én.

„Czéh biztos és Tanácsbeli. Ns. Nztst. Beenyey Zsigmond ur javaslatba tette, mikép a N. M. M. Királyi Helytartó Tanátsnak kegyes Parantsólatájához képest is, a Czéhnek már 350 válto ez. frtkokra nevedett Töke pénzéért évenként bé fizetetni szokott száztól 5 frnyi Kamatját, üdvös tzelokra fordítani tanátsos volna, s így illy nemű intézet, az egész Czéhnek nagy becsületére. Szent Isten előtt pedig kedves áldozattá válna.”

Végzés: „Meleg részvétellel nem csak halgatta s fogadta, jelen Czéhgyűlés elő adott

előli ülő javallatot, hanem, lelkes örömtől elragadtatva, köz megegyezéssel egyszersmind buzgó elhatározottsággal abban állapotod meg, hogy miután, köztapasztalásból tudva vagyton, azon tagadhatatlan igazság, hogy a nép erköstitelenségének legg főbb oka a nevelés hiányába fekszik, s emmivel sem lehet az igazi jötekonyságot nagyobb mértékben nyilvánítani mint a rosra természettel hajlando szegény sorsu gyermeknek erkölcai nevelésével: a Czéhnek említett Tökepénztől bejövő ötös Kamat arra fordítódjon, hogy abból a szegényebb sorsu gyermekek számára könyvek vásároltassanak. Minek rendiben, jelenjegyző könyv kivonatának bé mutatása mellett tisztelettel megkéretni rendeltettek mind két Szent Egyháznak nagy tiszteltű Elöljárói az oránt, hogy a Czéhnek jelen tsekély ugyan, de tiszta polgári kötelességből eredett ajánlását kegyessen elfogadjon, egyszersmind, az évenként oskolai vizsgálatok kezdete előtt, illető Czéh mester Ursimék által bé adandó summátskát időről időre kezelteni; s állályában az árva és szegény sorsu gyermekek számára kellő oskolai könyveknek szerzésére fordíttatni meltoztassanak. Mint hogy pedig a Helvétiai vallást követő Mestereknek száma 73-ra rug fel, midőn a Romano Catholicus czéhtagok tsak tizeneggyen vannak, az évenként 17-víz frtban, és 30 krban bé-jövő Kamatból a Helv. vallásu Szent Egyházi Tiszteletendő Ur kezébe 15 frtot 10 kr, Nagyon Tiszteletendő Plébános Ur kezébe 2 frt 20 krt lézzenek kötelesek, az idő szerénti Czéh-mesterek a fentebb meghatározott időben, kellő nyugtatvány mellett bé fizetni.”

E jegyzőkönyvi tárgy midőn egy részről a „becsületos nemes” jelző nevek megördemelt viseléséről tanuskodik, más részről a czéh pénzbeli vagyoni állásáról és a tagok számáról is tájékozást nyújt.

Lapunk e számához fél lv melléklet van csatolva.

tetik, öketetted legalább is a piaczig volna építendő. Hogy mily felszereléssel és kiállításban, az képezheti vita tárgyát s a takarékosági szempont itt inkább érvényesülhet, mint az ut hosszának meghatározásánál. Nézetünk szerint sokkal észszerűbb lenne az utat szerényebb készületben de mentől hosszabbra építeni, mint holmi fényes kiállításban, járdákkal és kőárkokkal ellátva, de röviden. Ha az utcának egész szélességben leendő kikavicsosítása sokba kerül, ám ne kavicsotassák ki az egész terület egyik házsorától a másikig. Ha a kocsiforgalom számára közepén két ölszöles út a készítenek kőalappal és kavics burkolattal, ez épen megfelel az igényeknek. Ezt így körülbelül ugyanazon az áron el lehetné készíttetni a piaczig, mint a mennyebe kerülne egy minden kellékekkel fényűzőleg felszerelt macadam a város szélső házáig; haszná pedig bizonyára legalább is tízannyi volna.

Községi ügyek.

A képviselői közgyűlés I. szakosztálya, e hó 8-án a polgármester elnöke alatt ülést tartott. Ez ülésen a következő tárgyak intézettek el:

Beterjesztett először a romai kath. iskolaszék azon kérénye, hogy a r. kath. polgárok mentessenek föl a városi pótdadól alól abban az arányban, a milyenben ez a községi közös iskola fordítatik. A kérény szövege a következő:

Tekintetes városi képviselőtestület!

Tudva van, miként a helybeli rom. cath. hitközség a törvénynek megfelelő felekezeti iskolát tart fenn, és pedig nem minden adózattól nélkül egy annyira, hogy a törvényben kijelölt 52 $\frac{1}{2}$ -től iskola adót évenként tetemes egyházi-segéllyel kell pótolni.

Mint hogy ez a rom. catholikusságtól elég áldozat, de mert a törvény nem kötelezőbbre, azért lelkiismeretbeli kötelességüknek tartjuk, mint a rom. cath. iskolaszék tagjai — hitfelekezettinket, — a még ezen fölüli jogtalan adóztatástól megóvni.

Ép ezen jogtalan adóztatás, jelenlegi főlészolásunk oka t. i. a helybeli közös iskolának a közös majorkodó pénztárból segélyzése, valamint, ugyan ezen pénztárból a közös tanítóknak fizetés jobbitása stb. Mert ezen pénztárnak több mint egyharmada a rom. cath. lakosság városi pótdadójából folyik be. A midőn tehát, példának okáért; a közös iskolákra egy évben az említett pénztárból 3000 frt fordítatik, ugyan akkor a rom. cath. hivatott törvény ellenére 1000 frt vétetik el.

A takács ezék tagjainak jó iváságából átvett s fent elősorolt tárgyakért midőn tanintézetünk hálás köszönetet birtácsolom; egyzersiműd felhasználom ez alkalmat azon öhajgatásunk kifejezésére, vajha a többi városunkban fenállott más ezéhek tagjai is, követvén a takács ezék tagjainak nemcsak példáját, meg meglevő és összeszedhető e helybeli erejükkel tanintézetünk régiségért megtekinthetnek s multjnk iránti kegyellettől áthatva felgondolnák azt, hogy a ezék eltörlésével megsemmisülő és elveszelődő tárgyakkal a multak emléke is meg fog semmisülni; mig viszont azok megőrzésével az utódok előtt megelevenül a mult, az elődök jó és rossz napjai, küzdelme, munkálkodása nem csak hogy ismeretessé lesz, hanem városunk iparfejlesztésének, általában történetének becses forrása és anyagául szolgáland.

Csontó Hajos,

a főgymnázium igazgatója és régiségőrje

Már pedig az 1868. évi XXXVIII. törvényezik 36. §-a nyíltan kimondja, hogy akik a törvénynek megfelelő felekezeti iskolát tartanak fenn, azok a közös iskola költségeinek főlözéséhez egy krral sem tartoznak járulni, ha csak a törvényes 5% sok nem volna nekik; már pedig, mint fentebb is említettük, az újat szükségünkre az nem hogy sok, hanem igenis kevés és pótlándó.

Tekintetes képviselőtestület!

Mi semmi jogtalanságot, semmi igazságtalanságot elkövetni nem akarunk: mi csak csupán saját jogaink mellett emeljük szavunkat és híszük, hogy a tekintetes képviselőtestület ezt belátja és méltányosnak fogja találni azon kérelmünket, hogy jövőben ezen jogtalan adóztatástól, főlmentesülünk. Méltóztatás a közös iskolák segélyzése céljából egy katon-pénztárból gondoskodni, a melybe a mi fillőreink be nem hajtatnak. Továbbá jogi érzetére hivatkozunk a tekintetes képviselőtestületnek, hogy a másnak jogtalanul oddig birt jóságát készséggel hajlandó visszaadni; már pedig ilyen jogtalanul birt jóságának tekintetében azon szép összegeknek harmaða, mely eddig a városi pénztárból a közös iskolákra mint cath. pénz. illetéktelenül fordítottak.

Kérjük tehát a Tekintetes képviselőtestületet, hogy az egész összeget, mely a mai napig a közös iskolákra fordított, méltóztatásuk főlszámláttatni, és annak egy harmadát a rom. cath. iskolaszéknek átsszálláttatni, hogy azt mi saját iskoláinkra fordíthassuk.

Egyébb hírt mely tisztelettel vágyunk Halason, 1882. ápríl hó 23-án a ttes képviselőtestületnek aláztos szolgái Rózsá Béla plébános iskolaszéki egyházi elnök, Vatroba Péter világi elnök, Halász Ferencz isk. tag, Onadi János isk. tag, Király Gy. Ferencz isk. tag, Borbényi János isk. tag, Viszneg Imre isk. tag, Borbényi István isk. tag, Sárosi László isk. tag, Kaezendorfer Imre isk. tag, Szeder István isk. tag, Benyák Pál isk. jegyző.

A kérény főlővezetvén, dr. Babó Mihály főjegyző elterjeszté, hogy a kérés határozottan törvénybe iktassék s így az elutasítandó. A kérény mellett nem is szóltat föl senki s így arra egyhangulag a következő végzés hozott:

Eltekintve attól, hogy a kath. iskolaszék mint ilyen a kath. hitközséget s annak tagjait képviselni jogosítva nincs s így a kérény alaki tekintetben is kifogás alá vehető — a kérelm érdemlileg is elutasítandó, az 1868. 38. t. cz. 24. §-a, szintugy az 1871. 18. t. cz. 120. és 1876. 5. t. cz. 32. és 33. §-ai alapján, azért is, mert a visszatérítendő összeg benne kitéve nincs. A kérény e véleményvel fog beteresztetni a közgyűlés elé.

A szakosztály második tárgya volt Berki Sándor folyamodványa, ki azt kéri, hogy a város adjon neki engedélyt téglaárulásra.

Az engedélyt a szakosztály megadni javasolja, azon föltétel alatt, hogy a mennyiben a város ezélszerintek látja, az engedélyt visszavonhatja. A folyamodó azonkívül köteles biztosítékot adni az iránt, hogy ha a téglaárulást meg akarja szüntetni, azt félével előre bejelenti, a felmondástól számított félévi idő alatt azonban kellő mennyiségű téglat fog tartani. Ellen esetben fentartja a város magának azt a jogot, hogy a téglaáruláshoz terhére és kárára kellő mennyiségű téglat hozat, azért, hogy a közönség e ezikkel elátva legyen. Berki Sándor azonkívül téglaárulási telepet is kér a várostól. A szakosztály ennek megadást is javasolja, akképp, hogy az erre vonatkozó részletes föltételeket a tanács állapítsa meg.

Következett ezután az egyes pénztárak számadása az 1882. évről. A majorkodási pénztár bevétele volt 38.716 frt 20 kr. kiadása 38.605 frt 42 $\frac{1}{2}$ kr. Maradvány 110 frt 77 $\frac{1}{2}$ kr.

A kórház pénztárnál a bevétel kötvényekben 34.795 frt 28 kr. kiadás szintén kötvényekben 8603 frt. Maradvány 28192 frt

28 kr. Késszpénzben a bevétel volt 12.114 frt 32 kr. kiadás 7657 frt 5 kr; maradvány 4457 frt 27 kr.

A esztendőszöndíj pénztár bevétele volt 635 frt 24 kr, kiadás nincs s így a maradvány 635 frt 24 kr.

A katonai istálló-alap bevétele 1925 frt 67 kr. kiadás késszpénzben nincs, maradvány 1925 frt 67 kr.

Kertészeti pénztár bevétele 1512 frt 84 kr, kiadása 1472 frt 82 kr. Maradvány 39 frt 99 kr. Megjegyeztetik, hogy a pénztár 2009 frt visszatérítendő adósság terheli.

A beteresztett számadások jóvá hagyatták s a szakosztály javasolni fogja a közgyűlésnek fölmólvány megadását.

Végül beteresztett Nagy Antalné asszony, az elhunyt adósszedő özvegyének segély iránti folyamodványa. A szakosztály, minthogy olyan alap, melyből a segélyezés eszközlőthetnének, nincs, a kérényt elutasítandónak véli.

Az ülés ezzel véget ért.

Színház.

Szombaton Hegyi B. karmester jutalomjátékaul. Nap és hold operette került előadásra; szövegét írták Vanloo és Leterrier, zenéjét szerette Lecocq. Egyike a legkedvesebb operetteknek, melyeket a társulat előadott. Szövege nem sokat ér; valószínűtlen bohóságok halmazza az egész, de zenéje méltán sorakozik Lecocq legjobb alkotásai közé. Nem az operette-zene megszokott trivialitásával s léha könnyedséggel találkoznak itt, hanem igazi komoly művészettel, mely nem az egyszerű szórakoztatást tette céljává, hanem a gyönyörködtetést s mely a célját teljes mértékben el is éri.

A hatást nagy mértékben emelte az előven összevágó előadás. A szereplők mind a legjobb díszítetűben voltak az este s a legjobbak főleg Peterdiné és Csillag Anália arattalazajos tapsokat. Az általok előadott esztétikus, mely egyik legszebb részlete az operettnak, viharos tetszést keltett s természetesen meg kellett ismételnük. Nagy hatása volt még egy imma-terzettenek, melyet Peterdiné, Csillag An. és Mihályovics antak elő, ugyazintén a Kis J. által előadott ónekrölzeteknek. Sziklay egy vén miniszter szerepében ezuttal is igen sikerült alakítást nyújtott.

Sajnos, hogy a közönség igen kevés számmal volt jelen az előadáson — a mi azonban annak tulajdonítandó, hogy nem voltak kellően tájékozva a darab értéke fölül. Epen azért észszerű volna, ha a társulat ez operettet egy második előadásban is bemutatná.

Vasárnap Almási Tihaniér népszínművét „A tót leányt”, adták. E népszínmű is abban a hibában leledzik, mint Almásynak több e műfajban írott darabjai, hogy t. i. mentől kevesebb benne a népszínmű elem. Igaz, hogy az alakok abból az osztályból vannak véve, melyet szorosabb értelemben népnek szokás nevezni, de ez aztán igazi színparadi „nép” melynek eszközköre, gondolkodás módja, beszéde és egyes kifejezései egyáltalán nem juttatják eszünkbe az igazi népet. E hiba, bár sokkal kisebb mértékben, megvan a régi népszínművekben is, így főleg Szilgietinél, de az újabb irodalom e nemű termékei, pl. Tóth Ede darabjai mondhatni tökéletes példái adják a népies és mondhatni a legmagasabb röptű monologban seí hallani az alakoktól még csak egy szót sem, mely a nép fiának szemébe oda nem illenek.

Azonkívül nem valami szerencsés ötlet a szerzőtől két-három főszemélyt is az egész darabon keresztül lótosan beszéltetni. Curiousképen egy két mellékalaknál megjárja ez, de csaknem egész színművet ezen a nyelven írni meg, még juxnak is túlságos egy kissé. A darabot különben, mely drámai tekintetben sem valami kitűnő alkotás, csakie Blaháné tartotta meg egyideig a népszínház műsorán, a honnan azonban már rég lekerült.

A szereplők igen közpés sikert mutat-
hattak föl ez este. Csillag Anniát játszotta a
tót leányt, de a sajtóságos szerep nehezségei-
vel egyáltalán nem bírt megküzdeni. A főtés
beszéd a legérdekesebb jeleneteket is komi-
kus színnel vonta be, s csak dalai voltak kö-
pések a közönséget egy kissé fölmelegíteni.
Több szerencseje volt Sziklaynak az ünneplés
tét legénynyel a Szepesynek a baromorvossal,
kik szerepeik tréfás oldalát egyesén kidombor-
ították; szintugy Hatvani, ki a papusé alatt
nyögő gazda, nibert ábrázolta.

Kedden a Hatvani-pár jutalomjátéká-
ul a „Három pár cipő” adatott. A darab igen
kétes értékű hécsi bohózat, mely fölünk na-
gyon is távol eső és idegen légkörben mozog
s épen azért egészen hatástalan is maradt.
Hatvaniné és Sziklay játszották benne a na-
gyobb szerepeket s a mi kevés sikerét az elő-
adásnak volt, az egyedül az ő érdemük.

Csütörtökön Kiss János jutalomjáté-
taka igen kevés közönség jelenlétében volt
le. Csepreghy népszínművét a „Pirás” a
gyelárist” adták összevágó esimes előadás-
ban. A bírónét Csillag Anniát játszotta s da-
laival ugy, mint játékaival sok tapsot aratott.
Kiss János volt a manipulálás szarormester,
s dícséretére legyen mondván, nem látszott
megrajta az est anyagi sikerének kedvezőt-
len volta. Erzséssel és odaadással játszott s ez-
alálkónnak is bebizonyult, hogy nagyobb pár-
tolást érdemelt volna a közönségtől. Sziklay
a vén huszárkapitány, Mihályovics Kosza (tyur-
kát gondos alakításban mutatták be.

H I R E K.

— A főiskolai régiségtár időnkénti
gyarapodásáról ezentúl részletes kimutatáso-
kat fogunk közölni. Megkezdjük ezt már szá-
munkban a helybeli takács czéh oda beadott
emléktárgyainak ismertetésével, melyek a
városunkbeli ipar történetéhez igen érdekes
adatokat tartalmaznak. Megtudjuk ezekből,
hogy a takácsmesterség, melynek ma már alig
van városunkban egy két működő képviselője,
ezelőtt csak 50 évvel is, míg a külföldi áru
a magyar ipart meg nem rontotta, oly nagy
virágzásban volt itt, hogy tagjainak száma
80-nál sőt 100-nál is többe ment. Ohajtandó
volna, hogy ez elpusztult iparág termékeiből
egyes fennmaradt darabok (pl. a broszok, sza-
kajtó ruhák stb.) szintén kerüljenek be a
régiségtárba, a hol későbbi időkben tanúságot
tehetnek a helybeli műipar fejlettségéről s
a régi iparosok műveléséről.

— Május 15-ikét a helybeli fű-
getlenség pártkór ez idén is fényesen meg-
fogja ünnepelni. Az ünnepélyt a kör helyisé-
gében Vataányi Sándor korelnök nyitja
meg, ezután zászlókkal és zeneszóval körme-
net tartatik, miközben Kozlovsky Kis István,
id. Gál Lajos, Dr. Babó Mikály és Bernáth
Károly fognak a néphöz beszédokat tartani.
Az ünnepélyt este diszlokoma zárja be a kör
helyiségében.

— Adók kivétele. Az 1883-ik évi III.
és IV. osztályu kereseti adó, tőke kamat és jö-
vedék adó, bányá adó és a nyilvános száma-
dásra kötelezett egyletekre róvándó adónak
megállapítása végett a bizottsági tárgyalás a
kis-körösi kir. adókerületben folyó év márcz.
13-án kezdődik s tart márcz. 21-ig. A közsé-
gek Akasztó, Páhi, Tázlár, Kezel, Császártól-
tóság, Hajós, Sükösd, Szt. István, Csanád,
Szerelem, Vadkert, Kis-Körös, Halas. A pénz-
ügyminiszter által e kerületi bizottság elnö-
kétl Vári-Szabó István polgármester, helyet-
tes elnökül a kis-körösi adóhivatal pénztárnoka
Szamosi Béla urak nevezettek ki. Váro-
sunk lakosságát érdeklő adók márcz. hó 19.
20. 21-én fognak tárgyalatni Kis-Körösön az
adóhivatal székhelyén.

— Népeadésl mozgalom. Halason
február hóban meghaltak 45-en; ezek közt
volt finemű 24, nőnemű 21, született 42, ezek
közt finemű 20, nőnemű 22. Református meg-
halt 22, ezek közt finemű 12, nőnemű 10,
született összesen 20, ezek közt finemű 9,

nőnemű 11. — Romai katolikus meghalt
három halva szülötél együtt 22; ezek közt
finememű volt 11, nőnemű 11; született ösz-
szesen 20, ezek közt finemű volt 10, nőnemű
10. — Izraelita meghalt 1 finemű, született
1 finemű, 1 nőnemű. A halál okait tekintve,
meghalt gyengeségben 3, görcshen 4, sarva-
dásban 3, tüdőlobban 5, hörgőlobban 3, tüdő-
gümőkórban 1, bélluramban 2, hágyómezőben
5, vörhenyben (scarlat) 4, ronesulorokfőben
2, víziszonyban (hydrophobia) 1 nő, aggkor-
ban 1, rákban 1, lüdvizenyben 1, fűszkősz-
désben 1, mélyvérzésben 1, tüdővérzésben 1,
gyermek ágyúiban 1, ágyúikos 1, véletlen
halál 1, halva szülött volt 3. (orvosi szerelés-
ben részösült 20.)

— Szerencsétlenség a vasútnál.
E hó 8-án délután nagy szerencsétlenség
lértát a halasi vasúti állomásonál. Egy Bin-
der István nevű kocsiheakasztó kalauz a vas-
úti kocsik által elgázoltatott, minék követke-
zőben rögtön meghalt. Az eset részletei a
következők:

Binder István a Budapestről lefelé köz-
lekedő vonatokhoz volt beosztva mint kalauz.
Az említett napon, midőn a halasi állomá-
sra ért, Binder azzal bizatott meg, hogy
a vonatról a fölösleges koci kocsit lekassza.
E czélból a kocsik között késett s az összekötő
három láncz közül a két szélsőt kiakasztotta
s a középsőt azonban tévedésből ugy hagyta,
hogy a vonat kilépett a kocsik közül, csak-
hogy természetesen midőn a gép elől megin-
dults megállítá a lekasztani szándékolt
két kocsit is. A forgalmi tiszt észre vette a
hibát s rákiáltott Binderre, hogy mért nem
akasztotta ki tehát az utolsó két kocsit, a
miat neki rendelve volt. Binder ekkor szin-
tén észre vevén, hogy az összekötő közpös
lánczat az előb elfeledte kiakasztani, hirtel-
lén újra a kocsik közé ugrott s ekkor történt
rajta a szerencsétlenség. A kifakasztott szélső
lánczok egyiké ugyanis a vonat mozgása foly-
tán heves löbdlésbe jutván, a szerencsét-
lent homlokodon sújtotta, ugy hogy az erre-
menten elszédült s olbukván a kerekek alá
jutott. Mire a vonatot megállították, egy
kerék már keresztül ment rajta, minék követke-
zőben Binder rögtön meghalt. Holtestét
bevitték a helybeli kórházba, hol a boncolás
megtartatván, kiderült, hogy a kerék jobb
oldalán a hasán ment keresztül, máját egészen
ketté vágta s a beleket és a hasi függő eret
elszakította. A szakértői vélemény szerint a
rögtön halál a beállott halsó vérzés folytán
következett be. Hogy Binder hová való és mi-
esoda vallás, azt eddig nem lehetett meg-
tudni, de ezért szombaton kath. szertartás
szerint eltemették. Az eset felől a helybeli
járásbíróság vizsgálatot indított annak kide-
ritésére, hogy a szerencsétlenségnél nem for-
gott-e fenn vétkes vizsgálatosság.

— Gázdátlan páz. A múlt február hó 22-én
Stimakovics István ur bolgáiban délelőtt 9 és 11 óra
közt valaki elvezetett 15 ftot. Minthogy azóta e pénz-
zért senki sem jelentkezett, Stimakovics ur e lap útján
felszólítja a vesztet, hogy pénzt nála kellő igazolás
mellet átveheti.

— Az én népem. Ily ezim alatt
egy kötet elbeszéltes jelenik meg legközelebb
Nagy-Körösön Tóth Józseftől, a ki ismert
fiatal író s a Nagy-Körös ezimű lap szerkesz-
tője. A könyv azért érdekelhetni némileg a ha-
lasi közönséget is, mivel az elbeszélésekhez
Bitzó Géza helybeli rajztanár és ismert
festőművész rajzokat készít, s a mű ezeket
illusztrálva jelenik meg. — A mintegy 20
írvnyű kötetnek, mely nagy alakú díszes album-
kiadásban jelenik meg, ára 2 ft, mely Tóth
Józsefnek Nagy-Körösre, vagy pedig Aigner
Lajos könyvkereskedőnek Budapestre küld-
endő. Előfizetéseket elfogad Bitzó Géza
rajztanár is.

— Gyors fényképez. Letzter L.
kir. udvari fényképező Szegedről e hó 15-ikén
Halasra jött s helyi napig városunkban fog
mükdödni. A nevezett fényképező a legjobb
hírnek örvend s mint előtűnik felmáratott
írataiból láttuk munkáitért több rendbeli kitün-

tesben részesült. Ery Péter József Kis-
városban örményrel és az udv. fényképező-
mel jutalmazta meg, a német csis-
wrttembergi király s a német csis-
szesítők; s több bol- és kir. udv. fényké-
díjakat nyert. Megemlítendő, hogy a
fényképezésnél azon legújabb
mázza, melynek segítségével a
fölvételre mindössze csak egy
szükségetik. Ez által a ké-
szetesebbek, mivel elcsis-
szetellessen tekintet, mely
inkább az okozott, hogy a
kellott nyugodtnak mara a
szer mellett a legkisebb
fényképezéshez, mivel a
szempillantásig tart. —
azt állítja, hogy bármily idős
eszközökkel fölvételeket
pon is jó képeket bír előállítani.

— A sorozás e hó 2-án és 3-án
tört meg városunkban. Besorozták
a közös hadsereghez 40 ajoncz 65 5
lékos, a honvédséghez pedig 42 le-
összesen 93. A besorozták szókora
száma annak tulajdonítandó, hogy a
sorozás már az új vezérleti szabály-
mért, mely tulajdonló s az elő-
szokkal kevesebb föltételhez köti a beso-
zást.

— A tavaszvásár ez évben márcz-
us 25-ikére esnek. Minthogy azonban az idén
e napra esik húsvét első napja, azért a vásár
kezdete egy nappal későbbre, t. i. márcz.
26-ára húsvét hétfőjére halasztották.

— A helybelli négyelet e hó 9-én
délután gyűlést tartván, felszólította a holdo-
gát Závodszy Jozefin nővérét Závodszy
Erzsébet kisasszonyt a helybelli kisdudor
intézet vezetésének elfogadására. Závodszy
Erzsébet kisasszony, ki eddig Mohácsban mű-
ködött, mint övönő, készen nyilatkozott az
ajánlatot elfogadni, azon föltétel alatt, hogy
mostani állomásán a felmentési részére meg-
adják. — A négyelet egyszersmind elhatá-
rozta, kikérem a városi hatóságot, hogy az
eddigie épület helyett valamely másikat en-
gadjon át az övönő részére, mely szilárdsg
tekintetében a mostaninál több biztonságot
nyujtana.

— A két történetéről ezuttal csak
igen röviden emlékezhettünk meg. A képvisel-
lőház megkezdte a középtanodai törvényja-
vaslat tárgyalását; az e körül kifejtett vita
azonban oly nagy mérvet ért el, hogy előre
láthatólag eltart még a jövő héten. — Egyéb
országos esemény volt a csángok hazatelepi-
tés ügyében megindult mozgalom. Az ez
ügyben működő bizottságot Bukovinából
értesítették, hogy ezer csángó hazaköltözé-
sre 20,000 ft volna szükséges; erre a gyű-
lést itthon megindították s a kérdéses összeg
járó jó formán egybegyűlt. A csángok közül
e szerint a bányási kincstári birtokokra az
első telepítvény a tavasszal hihetőleg meg-
érkezik.

— Bajlós Bertalan táncztanító előadásait
nem kezdhetle meg, mivel most a tél évében nem
jelentkezett nála elég tanítvány. Bajlós ur a nyár fo-
lyamán visszatérőnk városunkba s a most előmárat
tanfolyamát akkor fogja megtartani.

Závodszy Jozefin.

A halasi kisdudorok jövevő anyaga, a ha-
lasi övönőben szinte kilencz év óta működött
övönő Závodszy Jozefin nines többé; e hó
8-án tették le holtestét az örök nyugalomra.
A holdogult fardadatlan hússal tölte be a
hivatalk legszébbikét, ő az anyák helyett
anya, apók, szakértő nevelője volt a rábizott
gyermeköknek. Erély, kitartás élénkíték fest-
tét, mely gyöngéd és finom volt, de azért so-
kat bírt végezni. Kilencz éves övönő pályá-
lyán 19 évi munkát megtett, s ezt nem csak
e sorok írja állítja, hanem azon számtalan
szemlök kik közlök kinevelőit rá bizták, kik na-
pona bámulták, miként képes e gyöngéd te-
remtés azt kivinni, mire ők magukat nem
zék érdének.

A temetésen egész Halas előkelősége a köznép minden osztálya, nagy számba képviselve volt. Sirt sok azülő és ószinta könnyet hullatott számtalan gyermek is, kik egykor az ő gondozását élvezték.

Márcz. hó 6-án este 8 órakor végző be nemes életét, majd két havi sínlődés után. Szerető testvére Závodszy Erzsébet mohácsi óvodónő apólk a három utolsó héten, elhunytá perczében még két testvére István és Julia érkezett koporsójához, hogy utolsó útján elkísérhessék.

Az igen diszes temetést az elhunyt egyenként szerető, becsülő halasi jótékony nőegylet nemeslelkű tagjai, kik az óvodának támogatói, rendezék és fedezék költségeit. — És azon utolsó óhajlásának is — szives, közbejárás által — eleget tettek, hogy az elhunyt teste a ref. vallásnak sírkertjébe temetessék, bár ő maga katolikus volt. A derék kath. lelkes teljesítő óhajlását, odáig kísérvén a koporsót s beszentelvé a sirt. Négy tanító emelvé az elhunytat a gyászkoszóra. A koporsót fedő diszes koszorú egyikét ily felirattal: „A szeretett barát nőtnek a haza távozó testvérek bus emlékül magukkal vivék Sárodra, az ott búsuló anyának.

Az elhunyt 1845-ben márcz. 17-én született Fejér megyében Sárosdon; atyja Závodszy János községi jegyző és főtanító, anyja Brucker Amália volt. Legidősebb gyermekük volt Jozefin, ki Budapesten az országos óvó-képezdében végző tanulmányait. További testvérei Amália Németh Sándorné, János Szt. András pusztán gazdatiszt, Georgina alsó-szt.-iványi tanító, István Sárosdon főtanító, Erzsébet Mohácsos óvodónő, Juliánna a hajadon beteges anyja mellett hű apólk. Noha még mind fiatalok, de már mind tevékeny, hasznos tagjai a társadalomnak. Vigasztalja őket s megszomorgott édes anyjakat az a tudat, hogy a boldogult hűn betölté kötelességét. Béke legyen porain!

Karacs Teréz.

KÖZGAZDASÁG.

TERMÉNYEK ÁRA.

Termények ára Halason márczius 10. — Búza 7. 7-50 krig; rozs 5 frt — kr. árpa 4 frt 10 kfr. zab 2 frt 80 kr. koles — frt — kr. mind 400 literenként. Kukorica 100 liter — frt. Krumpj zsákja 70 kr.

Heti jelentés a budapesti gabonabazsáról.

Budapest márcz. hó 9-én.			
Búza	ó bászagi	78 — 81 k/g	9 65 10 20
	ó tiszavidéki	78 — 81 k/g	9 90 10 90
	ó pestvidéki	78 — 81 k/g	9 85 10 40
	ó fohérmegyei	78 — 81 k/g	9 85 10 35
	ó békessai	78 — 81 k/g	9 85 10 30
	ó északmagyarországi	78 — 81 k/g	9 45 9 80
Rozs	ó	70 — 72 k/g	7 — 7 30
Árpa	ó takarmány	60 — 62 k/g	6 80 7 10
	ó égetni való	62 — 64 k/g	7 20 7 85
Zab	ó sörföldet	64 — 66 k/g	7 90 8 20
	ó	37 — 40 k/g	6 20 6 60
Tengeri	uj bászagi	75 k/g	6 — 6 15
Köles	ó	— k/g	6 — 6 50
Repeze	uj káposzta	— k/g	— — — —
	uj bászagi	— k/g	— — — —

Határidőzlet.

Irányzat		Határidő	penz	árú
Búza	tavaszra	9-68	9-72	
	őzre	10-18	10-20	
	aug.-ra	—	—	
Tengeri	—	6-95	6-97	
Zab	—	6-48	6-50	
Repeze	aug. szept-re	13-1/4	13-1/2	
	—	—	—	

Köbányai dísznövény márcz. 9. Magyarországi vén, nehéz sertés kilogrammja 58 — 59 kr. fiatal nehéz 62 — 62 1/2 kr., könnyű 57 — 58 kr. Szedett nehéz 59 kr., könnyű 55 — 57 kr. Oláhországi 60 — 62 kr., szerbiai 61 — kr. Életény: páronként 45 kilógramm s azonfelül 4%-os levonás.

Vasúti menetrend.

Halasról indul

Budapestre:

Személyvonat	—	délelőtt	11 óra 50 percz.
Vegyesvonat	—	éjjel	12 óra 20 percz.

Szabadkára:

Személyvonat	—	délután	2 óra 57 percz.
Vegyesvonat	—	éjjel	3 óra 18 percz.

Halasra érkezik

Budapestről:

Személyvonat	—	délután	2 óra 50 percz.
Vegyesvonat	—	éjjel	3 óra —

Szabadkáról:

Személyvonat	—	délelőtt	11 óra 43 percz.
Vegyesvonat	—	éjjel	12 óra —

Korda Imre,

felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

NYILT-TÉR. *)

1893-1894

friss töltésű szolyval, polenál és luhi Erzsébet savanyu-vizek

diszesen kiállított üvegekben kaphatók: Munkácsos a főraktárban, továbbá Nyiregyházán a fiók-raktárban.

Kéretnek a gyógyszerész és kereskedő urak a gyógyhatásu s e mellett a borral is igen kellemes italu savanyu-viz eladására.

Nyiregyháza, márczius hó.

Tisztelettel

MARSALOK KÁROLY

10-1

Munk. urad. ásv. vizek bérletje.

Nyilatkozat.

Múlt év november 26-án a „Halasi Újság” 9-ik számában közölt „Plébános és kántor” című nyilatkozatok elismerem hogy tisztelendő Rózsa Béla plébános urat személyében és hivatalos állásában sértették; elismerem hogy a közlést vadpontokat helytelenül volt nyilvánosságra hozni: éppen azért, — miután ninos szándékomban ötöt sérteni a vele ellenségeskedni, sőt az eddig történetek je sajnálom, — tisztelendő Rózsa Béla plébános ur iránti kötelezettel bíbel is, tőle nyilvánosan bocsánatot kérek és azon nyilatkozatot vissza vonom.

Halas 1883 márcz. 8.

Pipis Sándor r. k. kántor-tanító.

Köszönet nyilvánítás.

Alulírt úgy özvegy édesanyám mint magam, nem különben testvéreim Amália, Georgina, János, Erzsébet és Juliánna nevében hálás köszönetet mondok mindazoknak, kik boldogult jó testvérem, Závodszy Jozefa volt halasi óvodónő temetésén megjelentek; vagy annak rendelkezése körül fáradozni szívesek voltak. Fogadják a négyietnek mélyen tisztelt tagjai között is a boldogult temetését illető kegyeletért, alázatos köszönetemet. A koporsóra koszorút tenni kegyesek voltak a négyietnek mélyen tisztelt tagjai, továbbá Hoffner Mari és Teréz, ugy Novák Rudolfné urhölgyek; az isten áldja meg mindnyájukat jóságukért.

Halas, 1883. márcz. 9.

Závodszy István sárodi (Fehér m.) kántor-tanító

Nyilatkozat.

Rozs akaratú egyének azt a rágalom terjesztik rólam, hogy a napokban elhalt Tarnó Imre családjától egy zsák buzát elloptam. En e buzát tartozás fejében hoztam el tőltik Tarnó családjának előleges tudtával. Minden ezzel ellenkező hírt ragalomnak nyilvánítok, s a mennyiben valaki ez ügy miatt becsületemet megtámadná, ellene a törvény rendelkezése szerint keresek elégtételt.

Halas, 1883. márcz. 5.

H. K. K. Szép Lajos.

*) Az e rovatt alatt közölttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

H I R D E T É S E K.

2811
1882 tkv.

Arverési hirdetmény.

A kunhalasi kir. járásbíroság mint telekkönyvi hatóság részéről köz-hírré tétetik, hogy Varga József halasi lakos végrehajthatónak, id. Sebestény Sándor halasi lakos végrehajtást szenvedő ellen 100 frt tőke, kamatai s járulékaí erájéig indított végrehajtási ügyében a k. k. halasi 36. számú telekkönyvben A + 38. hr. sz. a. ház és telke 600 frt értékkel, A + 9395 hr. sz. a. rekettyei legelő 22 frt becsértékkel, mint Sebestény Sándor és elhalt neje Szabó K. Judit hagyatéka nevéen álló fekvőségek az 1881. évi 60. t. cz. 156. §-a alapján, az egész fekvőség azonban mindenik jószágtestre külön-külön a birói végrehajtási árverés elrendeltetik s erre határnapul az 1883. évi márczius hó 21. napjának d. e. 9 órája ezen bíróság helyiségében kítűzetik, a következő feltételek alatt:

1. A kikiáltási ár a fent kitett becsár, melyen alól is a birtok el fog adatni és pedig az A + 38 hr. sz. a. ház 600 frt kikiáltási árral, az A + 9395 hr. sz. a. 3 hold 763 □ öl legelő 22 frt kikiáltási árral külön-külön.

2. Árverezni akaró tartozik az ingatlan becsárának 10%-át bánat-penzül-készpénzben vagy óvadékképes papirokban, kiküldött kezébe létenni, a kifizetetlen vételártól 6% kamatt fizetendő.

Az árverés egyéb feltételei ezen telekkönyvi hatóságnál, ugy Halas város t. előjáróságánál megtekinthetők.

Kelt Halason 1882. évi deczemb. hó 28-án.

Török Elek

kir. albíró.

Halas, 1883. Nyomatott Prager Ferencznel.

Mindennemű magyar és német férfruhákat a legújabb divat szerint pontosan és jutányos árak mellett készítünk.

Kérjük a nagyérdemű közönségnek szíves pártfogását.

Lakásunk Horváth Szép Dömötör házában (régí Rajkó-téle ház) IV. tized 1233. sz.

Vajda Imre és Bíró Antal
féri szabók.

Borbás János kovács-mesternél IV. tized 1187. sz. a. kapható a legjobb minőségű valódi

szabolcsi

kovács-szén

métermázsája 1 frt 50 kr.

...

**Mészöly István és a csatorna-
ügy.**

A „Halasi Ujság“ 9-ik számában Mészöly István ur egy nyilatkozatot tett közzé, melyben előadja, hogy f. é. márczius 1-én tartott tanácsülésben városi polgármester ur az ő multját „botrányosnak“ mondotta azon czélből, hogy ötet „megbélyegezze“; miután ő — visszatekintve „multjára“ — csak egyszer követett el ballépést, amiből kifolyólag ugyanis egy korosabb nő által apasági keresettel támadtatott meg, de ezt is kibékítette 50 firtal: — felhív mindenkit, hogy álljon elő! s tegye közzé, ki, mit tud ő róla!?

E szokatlan nyilatkozat, — tekintve annak erkölcsi oldalát, — sajnálkozásunkat kelti fel, — de meglepő is, mert valótlanságot állít, mivel tanácsülés nem volt és vizügyről lévén szó, nyilatkozó ur multját a polgármester botrányosnak nem nevezte, ötöt nem sértette; — minthogy azonban reánk is történt hivatkozás, — hogy a nagyközönség világosan értse az ügy állását; előadjuk hogy mit és miért helyeseltünk.

Városunk határterületén az 1816. év óta létezett csatornákkal összefüggésben, 1872. és 1873. években hatóságilag átvezető árkok húzattak, e művelet által több száz hold tétetett használatóvá. — Tajó pusztja felső szélén Harka pusztától kezdve 1350 folyó öltárkok húzatott, az ásatással megbizott felügyelő Mészöly István tajói tanyáján tartózkodott, s nevezett ur közbejöttével annak, úgy mint a szomszédoknak nagy öröme a kijelölt csatornát elkészítette, a vízvezető czéljának megfelelt, s mint ilyen a megyei kir. főmérnök által is törvényes vízvezető csatornául elfogadtatott, amint hogy 1880-ik évben Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megye területéről készített térképen mint törvényes vízvezető Mészöly csatorna névvel ki is tüntettetett, sőt nyilatkozó ur első rendű alólírott előtt ki is jelentette, hogy birtoka e vízvezető által értékében növekedett, és ez igaz is. A közbejött száraz évek alkalmával nyilatkozó ur birtokának lapályosabb és más években víz-járta részeit; részben kaszálló, részben szántóul nagy haszonnal használta, mignem később a földrészt régi gazdája, a víz újra visszajött, ekkor felszólalt, hogy a csatorna tisztíttassék ki, ez elrendeltetett, de alig fogott hozzá a küldöttség, nyilatkozó ur a mérnök eljárását megtámadta s ellene

1) 1879. évben kárköveteléssel lépett fel, erre megyei vizsgálat rendeltetett a kir. állam-építészeti főmérnök közbejöttével. Az eredmény az lett hogy nyilatkozó ur megyei alispán ur

9980/1879. számú végzésével a lap-talankárkövetelésével elutasított.

Ugyanazon év-őszén, megyei alispán ur 26405/1879. számú végzésével elrendelte a vízvezető árkok kitisztítását, mely művelet a hatóság által teljesítettet is, alólírottak közbejöttével.

2) 1881. év márczius 15-én nyilatkozó ur újból folyamodott, s birtokán okozott állítólagos kárát kérve orvosoltatni, a 6346/1881. sz. a. alispáni végzéssel kiküldött megyei bizottság kérelmét a laptalanak találta.

3) 1881. év ápril 4-én a polgármesterhez folyamodott, hogy a kir. állam-építészeti mérnök által mult márczius hóban a víz folyásáról felvett műszaki térképet, — miután az szerinte rosszul vétetett fel, — hasonlítottassa össze a természettel; ezen illetéktelen kérelmével 9670/polg. sz. a. v. é. g. z. s. s. elutasított.

4) 1881. ápril 8-án nyilatkozó ur elzáratta a csatornát és pedig előző szomszédjának birtokán, de olyképen, hogy saját földje mentén nyitva hagyta, ezen művelet által saját birtokáról, vezető árkok segítségével a vizet, mely a pusztja alsó részéről természetes lejtő az ő vizállásos lapályaira folyt, — leeresztette, — a csatornába emelt gát pedig a Harka pusztja felől rendszeren folyó vizet a csatorna partjának kimerítésével „Bodoglár“ pusztára terelte.

Több birtokos folyamodására nyilatkozó ur által elzárt csatorna kinyitását a polgármester elrendelte, ez ellenében

5) 1881. ápril. 23-án több tajói birtokos alairásával újabbi kérvényt adott be, hogy a rendes csatorna, ott ahol Mészöly István betömte, maradjon zárva, de a polgármester ezen jogtalan kérelemmel folyamodókat 1192. számú végzéssel elutasította s alólírottak közbejöttével a törvényes csatorna kinyitását elrendelte. Alighogy haza jött a küldöttség, nevezett ur a csatornát újból elzárta.

6) 1881. ápril hó 24-én Onádi János és társai folyamodtak megyei alispán urhoz s ez 10297. számú végzéssel bírságolás fenyegetés terhe mellett Mészöly urat a csatorna betömésétől eltiltotta, miután azonban ez a tilalmat figyelembe nem vette, Onádi János újabb kérelmére alispán ur 10917. számú végzésével a polgármester kötelestevé tette, hogy a csatornát nyitassa ki, mit ez alólírottak közbejöttével végre is hajtatott, a gátot kihányatta, a megsemmisített csatorna partját pedig vissza állította.

7) 1881. május 2-án 1263. szám alatt érkezett alispáni határozat Mé-

szöly Istvánt, időközben benyújtott és a csatorna elzárását kérő folyamodásával újból elutasított, úgy színté a polgármester által tett főlebb említett intézkedéseket is jóvá hagyta. — ekkor nyilatkozó ur azt a hírt terjesztette el, hogy a város ellen több ezer forint kára iránt pert indít.

8) 1881. június 29-én Halas városa ellen a kalocsai kir. törvényszékhez benyújtott folyamodásában állítólagos kára megállapítása végett bírói szemlét kért. A bírói szemle meg is tartatott, de a szakértők Halas városa ellenében kárösszeget még nem állapíthattak.

9) 1881. november havában a képviselő testület 59. szám alatt elrendelte a létező csatornák kitisztítását. Ezen határozatot Mészöly István újból felelőzte, a megyei közgazdászati bizottság azonban 2305. számú határozatával újból elutasította.

10) 1882. márczius hó 27-én városi tanácshoz folyamodott, hogy a városi mérnök neki 16 k. hold földjét az árkok mélyítésével előntette, ennek folytán kérte kára megtérítését elrendelni.

Ugyanakkor kérésbe tette, hogy miért nem s mi arányban fizetnek a harkai birtokosok a helyesen történt tisztítási költségbe, miután (kérvenye szerinti szövegbe szerint) a Mészöly csatorna a harkai határából egy csépp vizet se kap s csak a harkai földet nyílt földet ki szabaddíjja meg a vizéktől.

E kérvény felterjesztetvén, megyei bizottság helyszíni vizsgálatot tartott s a kir. állam-építészeti főmérnök közbejöttével constátáltatott, hogy Mészöly Istvánnak egy krajczárértékű kára sincs s a városi mérnök neki 16 hold földjét elnemöntette, minek folytán 12692. 1882. sz. a. alispáni határozat a laptalan panaszával elutasította s a városi képviselő testület intézkedését a tisztításra vonatkozólag jóváhagyta.

11) 1882. év tavaszán kir. biztos Tisza Lajos ur a vadvizek levezetése tekintetéből Szegedre értekezletet hívott össze, de miután Halast a kiépített csatorna költségéből 400 ezer forint terhelte volna, városi küldöttünk a tervezetnek ellene voltak. Ennek megtörténte után a nagyméltóságú közmunka miniszterium miniszteri biztos ur Jankovich Miklós és Kende Mihály kir. mérnök urakat városunkban küldötte. A miniszteri biztos, úgy az 1816. mint mint a későbbi s 1873-ban készített csatornainkra, a hatóság és a képviselőtestület tiltakozása daczára kimon-

lotta, hogy azok törvényellenesek s mint ilyeneket, a sósói és járószéki csatornák kivételével betömte, a betömés kir. mérnök ur utasítása és kijelölése szerint megtörtént. Ekkor Mészöly István, a ki korábban, a szerint, amint reá kedvező volt, hol a tisztítást hol a betömést kívánta, ismét előállott. s

12) 1882. november 11-én feladta a kir. mérnököt Kende Mihályt, hogy a betömés által neki földjében és faliban 2055 frt kárt tett. A ministeri biztos helyszíni vizsgálatot rendelt, s alólírottak a polgármester rendeletéből szemlét tartván, konstatálták, hogy a csatornából kihányt földet Mészöly István több helyről saját használatára elhordatta és a betömés által kára nem történt; — ugyanez ügyben a királyi mérnök is jelentést tett, s a ministeri biztos Mészöly urat panaszával elutasította. Ő a ministeri biztos elutasító határozatát a közmunka- és közlekedési minisztériumhoz fölebbezte, amikor és ahol újabb panaszt terjesztett elő, azt állítván, hogy a polgármester a víz rendes folyása ellen gátat emeltetett. A minister ur ő nm. nevezett urat alaptalan panaszával 1725/1883. számú végzésével elutasította, a felhozott gátra vonatkozólag azonban vizsgálatot rendelt.

Ezen vizsgálat végett folyó év márczius 1-én jelent meg a ministeri biztos ur, és midőn a polgármester alólírottak, az előjáróság több tagja és Mészöly István előtt, a miniszter ur ő nmltóságához benyújtott folyamodás

nyilvánosságra hozatott, a jelenlevők felháborodással hallották, hogy nevezett ur gyanúsító, sértő kifejezésekkel élve, az ügyet össze nem függő személyeskedés terére lépett, folyamodásában megtámadja a miniszteri biztos felfogását, a kir. mérnököt, a polgármester személyét, a megyei és városi jelen vizügyben kiküldött bizottságok eljárását, a városi képviselő testületet és a megyei törvényhatóságot, szóval mindenkit, ki nevezett ur valótlan állításának és követelésének hitelt nem adott.

Ez a Mészöly-féle vizügynek és csatornának hű tükre. Az előadottakról biztos tudomásunk van, mert mi alólírottak részint együttesen, részint különállólóg voltunk megbízva a polgármester ur által a végrehajtással; épen azért adjuk e részletes felvilágosítást, és miután ismerjük Mészöly István ur czivódó természetét, mások ügyeibe beavatkozni szokott köztözkedéseit; miután meg voltunk győződve, hogy a gátelés iránti feljelentés valótlan, mert a megyei alispán ur 10917/1881 számú rendeletének végrehajtása óta a csatornához nem nyultunk, és a gát nem más, mint nevezett ur által megsemmisített csatorna-partnak 1881-ik évben történt törvényszerű helyreállítása; miután látjuk, hogy gyanúsításokkal nevezett ur csak azért lépett fel, hogy nem létezett, elutasított kárkövetéseivel Halas városa ellen célba vett perében adatot nyerhessen, és így az utóbbi években városunk, sőt az egész vidéken a felfakadó vizek által okozott általános elemi csapást saját

javára kiaknáznj akarja; miután eljárásból és nyilatkozatából kitűnik, hogy a polgári kötelességről, az erkölcs szabályairól zavaros fogalommal bír, —

amidőn a felfolyamodás sértő kifejezéseit polgármester ur visszautasítja, amidőn a város egyetemét, a küldött ségek eljárását és ezekre fektetett hivatalos jelentéseket védelmezte, s a felfolyamodásnak hivatalos kiadását kérte, és kérését indokolta, igaza van nyilatkozónak, hogy helyeslésünkkel találkozott és érzelmeinknek nem ingetéssel, hanem élő szóval a fentebbi előadott okok alapján helybenhagyó kifejezést adtunk.

De nem is tartjuk megengedhetőnek, hogy városunk alaptalan kárkövetelésekkel zaklattassék, s a közügyben eljáró hivatalos közeg magánérdekék végett megtámadásnak legyen kitéve.

Mészöly István ur előéletéhez ez időszerint semmi közünk, egyedül a vizügy, s ebből kifolyó gátpanasz volt a tárgy, tehát csakis erre történt és történik a felvilágosítás; legyen szabad azonban felhívására még csak annyit megjegyezni, hogy tán elfelejtette már a szép számú majsai rokonságot, meg aztán a köztudomású kutya-historiát.

Kelt Halason, 1883. márcz. 7.

Hirhäger Károly

városi mérnök.

Gaal Gábor

rendőr-kapitány.